

Žalobu na rozluku manželství opřel žalobce mimo jiné též o tvrzený důvod opětovného těžkého ubližování na cti. Nižší soudy vyslovily rozluku z viny obou stran, odvolací soud, pokud jde o vinu žalované, proto, že se svým dopisováním s cizím mužem dopustila hrubé manželské nevěry, v čemž prý spatřovati dlužno těžké ubližování žalobci ve smyslu § 13 lit. e) rozl. zák.

Nejvyšší soud zamítl žalobu, by manželství bylo rozloučeno z viny žalované.

Důvody:

Byť i řízení rozlukové ovládáno bylo zásadou vyšetřovací, soud přece jest vázán návrhy stran potud, že nemůže vysloviti rozluku z jiného důvodu, než který uplatněn byl žalobcem. Tento ovšem domáhal se podle znění žaloby rozluky také z důvodu opětovného těžkého ubližování na cti, a nerozhodovalo by, že v žalobním návrhu nadbytečně uvedeno bylo, že se povoluje rozluka z důvodu hlubokého rozvratu manželského; nebylo by porušením zásady § 405 c. ř. s., že odvolací soud vyslovil rozluku z důvodu těžkého ubližování na cti. Než odvolací soud překročil meze své pravomoci tím, že shledal těžké ubližování v činu, jež ani žalobce jako takové neoznačil. Jak z přednesu žalobce patrně, uvedl písemný styk žalované s cizím mužem jen jako jeden z důvodů, jež přivodily hluboký rozvrat manželský, nikoli však jako těžké ubližování ve smyslu § 13 lit. e) rozl. zák. Manželská nevěra, jakou zajisté bylo ono dopisování si žalované s cizím mužem, může ovšem spadat pod pojem těžkého ubližování podle § 13 lit. e) rozl. zák. (rozh. čís. 13514 sb. n. s.). Leč nehledíc k tomu, že žalobce sám v tomto činu nespatořoval těžké ubližování, netvrdil a nebylo proto ani zjištěno, že se ho toto jednání žalované těžce dotklo na cti a že je pociťoval jako příkoří jemu způsobené a jím nezaviněné, což je samozřejmým předpokladem těžkého ubližování ve smyslu § 13 lit. e) rozl. zák. Odvolací soud nebyl proto podle zásady výše uvedené oprávněn vysloviti rozluku manželství z tohoto důvodu žalobcem neuplatněného.

Čís. 14806.

K předpisu § 879 odst. 1 obč. zák.

Nemravnost právního jednání jest posuzovati jen podle objektivních poměrů.

Ujednání, jímž se soutěžitel zavázal druhému soutěžiteli za slib provise, že se nezúčastní soutěže (nepodá nabídky), neodporuje samo o sobě ještě dobrým mravům.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1935, Rv II 882/33.)

Žalovaná ujednala se žalobcem, že nepodá nabídku r . . . ské továrně na stavbu železobetonového komínu a že se nebude dále starati o svou nabídku na provedení komínu z cihel, že však jí žalobce zaplatí 3% provisi ze stavební sumy, bude-li mu stavba železobetonového komínu

žadána, což se pak také stalo. Žalované však provise nebyla žalobcem vyplacena a namítá ji proto žalovaná započtením proti žalobou vymáhané pohledávce za provedení stavebních prací. První soud pokládal smlouvu o provisi za nemravnou, tudíž podle § 879 odst. 1. obč. zák. za nicotnou, kdežto odvolací soud žádné nemravnosti v uvedeném jednání neshledal a prohlásil je za platné. Následkem toho neuznal první soud kompenzační pohledávku za pravou a odsoudil žalovanou k zaplacení zažalované pohledávky, kdežto odvolací soud uznal za oprávněnou i vzájemnou pohledávku a zamítl žalobu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jádrem sporu jest jen otázka, zda se smlouva uvedeného obsahu přičítá dobrým mravům. V té příčině jest předeslati, že se strany v první stolici přely jen o to, zda došlo, či nedošlo k ujednání, jak je žalovaná tvrdila, a že se procesní soud zabýval otázkou nemravnosti smlouvy v rozsudku sám od sebe. Tento postup nebyl v opravném řízení vytýkán, takže zůstává v dovolacím řízení mimo úvahu. Následky postupu prvního soudu se však objevily v jiném směru a jdou až do třetí stolice. Procesní soud totiž svým názorem strany překvapil, nedav jim příležitost, aby k němu zaujaly v první stolici stanovisko. Následek toho byl, že se spor o tuto otázku rozvinul mezi stranami teprve v opravných spisech, kde jednak žalovaná strana v odvolacím spisu, jednak žalobce v dovolacím spisu uváděli řadu nových skutečností, jimiž potírali názor toho kterého soudu jim nepříznivý. Kdyby šlo o skutečnosti pro rozhodnutí sporu podstatné, byla by tu ovšem vada řízení jak první, tak druhé stolice, protože by již první soud byl musil použít § 182 c. ř. s., ale v souzeném případě o takové podstatné skutečnosti nejde. K otázce pojmu smlouvy nemravné lze povšechně uvést jen tolik, že zákon neuvádí blíže známky pro pojem smlouvy přičítící se dobrým mravům a přenechává úvaze soudu, aby o tom rozhodl přihlížeje k jednotlivostem případu. Nemravnost může býti shledána jak v obsahu, tak v účelu smlouvy; i smlouva obsahu o sobě dovoleného může se státi nemravnou, jestliže její pro obě strany poznatelný účel k tomu směřuje, aby bylo podporováno něco nedovoleného nebo dobrým mravům odporujícího (srov. na př. rozhodnutí čís. 9198, 11767, 14461 a srov. také vysvětlivky k § 879 III novely str. 261). Ale právě tyto jednotlivosti souzeného případu vedou k závěru, že o smlouvu nemravnou nešlo, a to ani tehdy, kdyby se vycházelo z tvrzení dovolatelova. Žalobce opírá své dovolání o to, že příslib provise byl nemravný a napadá opačný názor odvolacího soudu s hlediska § 503 čís. 4 c. ř. s. proto, že prý ujednání bylo na úkor zákazníka r . . . ské továrny, poněvadž žalovaná, kdyby byla nabídku podala, mohla ji učiniti o 30 až 40.000 Kč nižší, než byla nabídka dovolatelova, a přičítá žalované subjektivní vinu na tomto poškození, poněvadž prý sama měla špatné svědomí, jak je prý to patrné z toho, že si ujednání nedala ani písemně potvrdit a otálela s uplatňováním nároku na provisi, a vytýká dále, že neměl důvodu k příslibu provise, ježto prý žalovaná nebyla mu žádnou konkurencí, poněvadž neprovádí železobetonové stavby, a tvrdí, že pří-

slib provise byl vynucen pohrůzkou, že žalovaná podá nižší nabídku. Tyto výtky však nejsou oprávněny. Vždyť zájmy zákaznickovy tu nepřicházejí v úvahu již proto, že dovolatel podal nižší nabídku, kterouž ostatně r...ská továrna nebyla ani vázána, již před tím, než došlo k ujednání. Slíbená provise proto ani nemohla v jeho nabídce býti zakalkulovaná, jak by to bylo možné, kdyby byla podána až po ujednání provise. Domněnky, že žalovaná by mohla podati nabídku o 30 až 40.000 Kč nižší, nelze při řešení sporné otázky použití, poněvadž to není skutečnost, nýbrž právě jen domněnka, jejíž oprávněnost ani není možno dokázati. Příslibem provise zkrátil tedy žalobce jen svůj vlastní zisk, ale zákon, který v § 879 obč. zák. staví dobré mravy na roveň zákonnému zákazu, nepovažuje zřejmě za nemravnou již každou takovou smlouvu, z které má jedna strana zisk a druhá majetkovou újmu. Že by žalobce platil provisi bezdůvodně, odporuje zjištěné skutečnosti, že provisi přislíbil, čemuž nelze přece rozuměti jinak, než že pokládal ve svém zájmu za výhodnější platiti provisi, než se vystaviti konkurenci žalované. Tvrzení žalobcovo, že žalovaná sama považovala ujednání za nemravné, nemá pro řešení sporné otázky právního významu, právě tak jako otázka, zda jsou anebo nejsou podobná ujednání objektivních poměrů a nikoli podle subjektivního názoru stran, ani podle objektivních poměrů a nikoli podle subjektivního názoru stran, ani podle toho, je-li jednání v určité oblasti obvyklým či nikoliv. Také tvrzení, že žalovaná nebyla dovolateli žádnou konkurencí, protože neprovádí železobetonové stavby, nemůže nijak podepřítí jeho názor o nemravnosti ujednání, neboť i kdyby to bylo pravdivé, nebylo by tím vyloučeno, že by žalovaná mohla podati ofertu a práce prováděti ať sama, ať prostřednictvím jiného. O nedostatku konkurence by bylo možno mluvití tenkrát, kdyby žalobce byl vůbec jediným podnikatelem, který by mohl zadávané práce provést, což ani sám netvrdí. Námitkou žalobcovou, že k ujednání byl donucen, nelze se již proto zabývat, že se nedotýká »nemravnosti«, nýbrž neplatnosti smlouvy z jiného důvodu než pro nemravnost (§ 870 obč. zák.) a že žalobce z toho důvodu neplatnost smlouvy v první stolici neuplatnil (§§ 482 I a 513 c. ř. s.). Skutečnost pak, žalobcem v dovolání při provádění dovolacího důvodu právní mylnosti jen dotčená, že beztoho musil ze své původní nabídky na naléhání r...ské továrny sleviti, nemá pro tento spor významu.

Čís. 14807.

K výkladu § 163 obč. zák.

Důkaz krevní zkouškou podle faktorů M a N může býti způsobilým prostředkem k vyvrácení domněnky otcovství, i když důkaz krevní zkouškou podle krevních skupin A, B, O zůstal nerozhodným.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1935, Rv II 623/35.)

Nižší soudy vyhověly žalobě na uznání nemanželského otcovství, odvolací soud z těchto důvodů: Domněnka nemanželského otcovství žalovaného může býti vyvrácena jen protidůkazem, že dítě nemůže pocházeti ze soulože žalovaného s nemanželskou matkou,